

РЕЦЕНЗИЯ

**На дисертационния труд на Десислава Колева на тема
“Фискално пространство за социална политика.
Предпоставки за публичен диалог.” За присъждане на
образователната и научна степен “доктор” по научна
специалност **3.5. Обществени комуникации и
информационни науки (Журналистика – Икономическа
журналистика)****

Дисертационният труд на докторантката Десислава Колева е богат от гледна точка информационно-аналитични ресурси, интересен и разглежда комплексен въпрос. Значимостта на темата е обяснима, тъй като свързва въпроса за постигането на баланс между преследването на макроикономическата стабилност и вметване в “макрорамката”, от една страна, а от друга – реализирането на обществено значими цели. Последното е особено трудно в периоди на рецесия, когато “политиките на затягане на коланите” често водят до задушаване на социалните инициативи и особено negliжиране на политики, насочени към образованието. Преследването на макроикономическа стабилност не бива да е самоцелно и следва да се съобразява с удовлетворяващи обществените потребности политики, чийто ефект да се разпределя равномерно в обществото.

Текстът на дисертацията е развит концептуално с богат избор от изследвания. Има последователно надграждане на концепции от науката за комуникация и икономиката. Авторката извежда на преден план комуникирането на стратегическите решения при преследването на социалните политики в условия на ограничения от различно естество. По

РЕЦЕНЗИЯ

същество работата на докторантката се насочва към поддържането на фискална политика, която, за да бъде ефективна, следва да е диалогична.

Дисертационният труд е с логична, добре построена структура, с обем от 298 страници. Състои се от увод, три глави, заключение, библиография и едно приложение, в което са поместени проведените от автора 20 интервюта. В увода докторантът е обосновал актуалността на темата и е определил цел и задачи, изследователска теза, обект, предмет и метод на изследването. Определени са и научните ограничения, в които ще бъде поместен анализа.

В трите глави на дисертацията последователно са представени теоретичните, методичните и приложните въпроси, свързани с темата и определяне на основните направления на анализа – бюджетът и социалните разходи в периода 2013-2015, експертни мнения за фискалната политика и ефективността на социалната политика и контент анализ на медийното отразяване.

Актуалността на темата е подробно обоснована и е в съзвучие с нуждите за по-голяма прозрачност и диалогичност по отношение на преследваните цели в социалните политики и запазването на фискална стабилност.

Целта на изследването е насочена към доказване на възможностите за прилагане на концепцията за фискално пространство за ефективна социална политика и съчетаването ѝ с активна комуникационна политика. Една от главните цели, която обаче не е формулирана в увода, но има значително по-отчетлив изследователски характер е свързана с реалните измерения на приложените социални стимули и изпълнение на политики от страна на българските правителства в периода след 2009 година. Задачите на

РЕЦЕНЗИЯ

изследването са формулирани. Обектът и предметът са ясно дефинирани. Изследователската теза е определена и подкрепена от хипотеза. В тезата се възприема необходимостта от фискална пролука в рамките на строги правила.

Използваната научна литература е предимно от последните десет-петнадесет години. Тя се състои от 245 източника, от които над 70% (181 на брой) са литературни източници, а останалите са интернет източници (64 на брой). Сред литературните източници преобладават материалите на чужд език (английски) – 124 броя, а тези на български са 57, сред които и преводна научна литература. При източниците от интернет преобладават тези на български език.

В дисертацията са представени широк кръг въпроси от теоретично, методологическо и приложно естество. Щателно са разработени теоретико-методологични конструкции, свързани с характеризирането на проблематиката, заявена в самото начало.

В концептуално отношение трудът се развива по посока последователно изчистване и изграждане на рамката на изследването. Концептуалната рамка съдържа значими предпоставки за извършване на качествено изследване.

Изследването се фокусира върху анализ на ефективността на социалните политики в контекста на концепцията за фискалното пространство и използването на фискални пролуки от три български правителства в периода 2009-2015 година. За целите на изследването са анализирани бюджетите българските правителства в турбулентния политически период 2013-2015 година. Също така е разработен въпросник за събиране на експертните мнения, мненията на журналисти и позициите на

РЕЦЕНЗИЯ

политици. Получените данни впоследствие са анализирани и разпределени в три отделни групи.

Представен е и контент анализ на 561 материали във вестниците “Труд” и “Сега”, от които 543 са смислово свързани с темата. Контент анализът обхваща периода септември-ноември 2013, 2014 и 2015 година последователно. Този период е избран закономерно с оглед обстоятелството, че тогава се обсъждат и определят параметрите на държавния бюджет и тогава бюджетът се гласува.

В труда са постигнати поставените цел и задачи. Изведените приноси и приносни моменти разширяват авторската теза. Приносните моменти са дефинирани концептуално и въвеждат за пръв път рѐв медийните изследвания у нас концепцията за фискалното пространство. Авторката аргументира доказателствата и ограниченията за приложимостта ѝ. Социалната политика и “мерките за затягане на коланите” са подложени на щателна дисекция, при което са посочени приоритетите, насочени към постигане на баланс между икономическата логика и социалната справедливост. Важен принос на труда, който е доказван последователно е използването на съответния комуникационен подход при туширане противодействията, проявяващи се в икономиката, от една страна и от друга - в социалната политика. Определя се ролята и дейността на Фискалния съвет, като “участник в публичния диалог за устойчиви публични финанси и социални мерки”.

Работата се характеризира с последователност, системност, аналитичност.

РЕЦЕНЗИЯ

В заключение бих искал да кажа, че работата е изключително интересна, силно развита от гледна точка на методи на изследване, с много висока информационна стойност. Авторката показва, че умее да анализира по дължината и широчината на тематичното поле. Трудът притежава и качество, което е относително по-рядко – аналитична дълбочина, която позволява да се навлезе в детайлите на разглежданите проблеми.

Трудът има заложената необходимата научна конструкция, същност и логика на завършено и задълбочено научно изследване. Предвид научните качества на представената авторска монография, демонстрираните познания и компетентност, приносният характер на осъщественото изследване изразявам положително мнение. Убедено предлагам на уважаемото Научно жури да присъди на Десислава Колева образователната и научна степен „доктор“ по научна специалност 3.5. Обществени комуникации и информационни науки (Журналистика – Икономическа журналистика).

12 януари 2018 година

Подпис:

доц. д-р Бисер Златанов